A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Olimpiai Központ tanulmánytervezet szerzői jogi védelme

Ügyszám: SZJSZT 18/2005

Az ügyvédi iroda által feltett kérdés:

A mellékelt Tanulmánytervben megjelenő szellemi alkotás az 1999. évi LXXVI. tv. 1. § (2) bekezdés 1. pontja alá tartozó műszaki létesítmény tervnek, vagy egyéb szerzői jog hatálya alá tartozó szerzői alkotásnak minősül-e, vagy pedig az 1. § (6) bekezdése szerinti ötletnek, elvnek, elgondolásnak, eljárásnak, működési módszernek, azaz olyan szellemi alkotásnak, amely nem tárgya a szerzői jogi védelemnek.

A megbízó mellékelte az Artisjus Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület által 2002. április 15-én kiadott 020415003T azonosító számú tanúsítványt.

Az eljáró tanács szakértői véleménye:

Az F. J. által készített Olimpia Központ tanulmánytervezet eshetőlegesen felhasználható ötletek és módszerek egybefoglalásán alapuló elgondolás leírása, amely **nem minősül a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban Szjt) 1. § (2) l) pontja alá eső műszaki létesítmény tervének.** Szerzői jogi **védelmet mint egyéni, eredeti írásmű élvez,** ami azonban nem véd a benne foglalt elképzelések felhasználásával szemben. A tanulmány **nem tartalmaz sem szabadalmazható műszaki megoldást, sem olyan, a Polgári Törvénykönyv (a továbbiakban Ptk) 86. § (4) bekezdése alapján védhető vagyoni értékű gazdasági, műszaki, illetőleg szervezési ismereteket vagy tapasztalatokat,** amelyek ne lennének már egyébként is hozzáférhetők.

1.) A megbízó által benyújtott, az Artisjus által kiállított tanúsítvány a szerzői jogi védelem szempontjából közömbös. Az Artisjus ugyan a szerzői jogok fokozott érdeke védelmében nyilvántartást vezet, de a nyilvántartásba vétel szerzői jogot nem keletkeztet. Az Szjt. 9. § (1) bekezdése értelmében a szerzőt a mű létrejöttétől kezdve megilleti a szerzői jogok összessége. A szerzői jogi védelmet tehát a mű létrejöttének ténye keletkezteti, a védelemnek semmilyen formális követelmény teljesítése, mint például a nyilvántartásba vétel, nem feltétele. A művek nyilvántartásba letétele önkéntes. A letételnek csak az a célja, hogy hitelesen tanúsítsa azt a tényt, hogy az adott mű a nyilvántartásba vétel időpontjában a nyilvántartásban vétel szerinti tartalommal létezett. Ezáltal elősegíti a szerző, valamint a mű azonosíthatóságának esetleges bizonyítását. Jelen esetben azonban nem a szerző és a mű azonosítása a kérdés, hanem az, hogy a tanúsítványban szereplő mű az Szjt. értelmében szerzői jogi alkotásnak minősül-e vagy sem.

2.) A szerzői jogi oltalom feltételeit az Szjt. következőképpen határozza meg:

„**1. §** (1) Ez a törvény védi az irodalmi, tudományos és művészeti alkotásokat.

(2) Szerzői jogi védelem alá tartozik – függetlenül attól, hogy e törvény megnevezi-e – az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotása. Ilyen alkotásnak minősül különösen:
a) az irodalmi (pl. szépirodalmi, szakirodalmi, tudományos, publicisztikai) mű…

[...]

k) az építészeti alkotás és annak terve, valamint az épületegyüttes, valamint a városépítészeti együttes terve,

[...]

l) a műszaki létesítmény terve,

[...]

(3) A szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítélettől.

[...]

(6) Valamely ötlet, elv, elgondolás, eljárás, működési módszer vagy matematikai művelet nem lehet tárgya a szerzői jogi védelemnek.

67. § (1) A mű jogosulatlan megváltozatásának minősül az építészeti alkotás vagy a műszaki létesítmény tervének a szerző hozzájárulása nélkül történő olyan megváltoztatása, amely a külső megjelenést vagy a rendeltetésszerű használatot befolyásolja.

(2) A tervezőnek joga van meghatározni, hogy az épületen vagy a műszaki létesítményen a nevét és a tervezés idejét hol és hogyan tüntessék fel….

[…]

(4) Építészeti vagy műszaki alkotás tervének változatlan újabb felhasználása esetén csak az eredeti terv szerzőjét kell feltüntetni.

A hazánkat is kötelező, az irodalmi és művészeti művek védelméről szóló Berni Uniós Egyezmény 2. cikke (1) bekezdése hiteles szövegéhez hű fordításban leszögezi, hogy műnek tekintendő „az irodalom, tudomány és művészet terén minden alkotás, bármi legyen is kifejezésének módja vagy alakja….” A WIPO 1996. évi Szerzői Jogi Szerződése, amelynek Magyarország ugyancsak részese, 2. cikkében szintén leszögezi, hogy „A szerzői jogi védelem kifejezésekre vonatkozik és nem ötletekre, eljárásokra, működési módszerekre vagy matematikai koncepciókra, mint olyanokra”.

A fentiek fényében szerzői jogi értelemben műnek tekintendő minden egyéni, eredeti gondolatszövedék azonosítható kifejezése, a kifejezés többféleképpen lehetséges módjától és formájától függetlenül.

3.) A megbízó által csatolt tanulmánytervezetnél nem beszélhetünk műszaki létesítmény tervéről, amely valamilyen egyéni, eredeti műszaki alkotás azonosítható kifejezése lenne. Már a címe szerint is sporthoz kapcsolódó kulturális szórakoztató központ létrehozására irányuló tanulmány tervezetéről van szó. A szöveg lényegében a szerző erre vonatkozó elgondolásának többféle lehetőségeket egybefogó leírása, nem pedig valamilyen műszaki berendezés alkotó jellegű megtervezése, a térben kivitelezendő létesítmény kétdimenziós kifejezéseként. Ennél fogva építészeti alkotás vagy épületegyüttes tervének sem minősül. A csatolt tervezet nem több, mint egy elgondolás felvázolása, amely sok esetben még csak nem is határozott, hanem

bizonytalan ötleteket tartalmaz (pl.: „A termek összeállításának tematikája nagymértékben függ a rendelkezésre álló ingatlan adottságaitól, [...]”; sok feltételes mód használata. pl. „kapcsolható szolgáltatások”).

4.) Ez nem azt jelenti, hogy maga a leírás, a tanulmány nem részesülhet az írásművekre vonatkozó szerzői jogi védelemben, a szöveg nyilvánosságra hozatalával, többszörözésével, terjesztésével, fordításával, internetes hozzáférhetővé tételével szemben. A tanulmány tervezet egyéni, eredeti gondolatszövedék azonosítható kifejezése, amelynek a védelme nem függ az alkotás színvonalára vonatkozó értékítélettől. Az írásmű védelme azonban nem terjed ki a benne foglalt ötletek, elgondolások mások által történő felhasználásával szembeni védelemre, ellentétben a műszaki létesítmény tervének oltalmával, amely már eleve a megtervezett berendezés elsődleges formában való, azonosítható kifejezése és jogszabályainkból következően térbeli kivitelezésével kapcsolatban is jogot biztosít a terv alkotójának.

Ennek megfelelően írja elő tervezési szerződések kapcsán a Ptk. 409. § (3) bekezdése, hogy a megrendelő a tervet csak a szerződésben meghatározott célra és esetben használhatja fel, nyilvánosságra nem hozhatja. A Ptk. 410. § (5) bekezdése szerint a szerződéssel kapcsolatban rendelkezésre bocsátott jogi oltalomban részesíthető szellemi alkotások tekintetében a kutatási szerződés szabályait kell megfelelően alkalmazni, amiből következően a szerzői jogi oltalom, amennyiben fennáll, a művet felhasználó vállalkozó szolgáltatására is vonatkozik [413. § (1)].

Budapest, 2005. október 17.

Dr. Boytha György a tanács elnöke	Dr. Lendvai Zsófia a tanács előadó tagja	Jékely Zsolt a tanács szavazó tagja